

Bài 1 (2.5đ):

Bộ truyền đai dẹt (vải cao su) có:

- Tỷ số truyền $u = 2.8$
- Hệ số trượt $\xi = 0$
- Đường kính bánh đai dẫn $d_1 = 225 \text{ mm}$
- Số vòng quay trục dẫn $n_1 = 960 \text{ v/ph.}$
- Khoảng cách trục $a = 1800 \text{ mm.}$
- Lực căng đai ban đầu $F_0 = 550\text{N.}$
- Hệ số ma sát giữa dây đai và bánh đai $f = 0.25.$

Xác định:

- Góc ôm trên bánh dẫn α_1 (độ).
- Chiều dài dây đai L (mm).
- Vận tốc dài của bánh đai v_1 (m/s).
- Công suất tối đa mà bộ truyền đai dẹt này có thể truyền P_1 (kW).

Bài 2 (2.5 đ) :

Bộ truyền xích ống con lăn 2 dãy có:

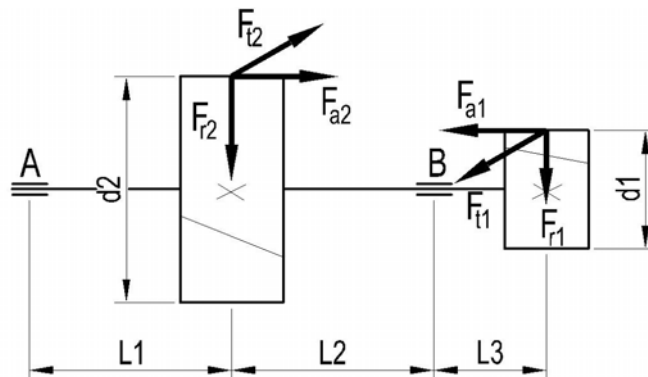
- Công suất truyền $P_1 = 5.38 \text{ kW}$
- Tỷ số truyền $u = 2.5$
- Số vòng quay trục dẫn $n_1 = 180 \text{ v/ph.}$
- Tải trọng tĩnh, đặt nằm ngang, bôi trơn liên tục, làm việc 2 ca / ngày, khoảng cách trục điều chỉnh được, khoảng cách trục $a \approx 40 p_c.$

Xác định

- Số mắt xích X
- Hệ số hiệu chỉnh $K.$
- Công suất tính toán P_t (kW).
- Tra bảng tìm bước xích tiêu chuẩn p_c (mm) để đủ bền.

Bài 3 (3 đ) :

Cho trục truyền như hình sau

Biết:

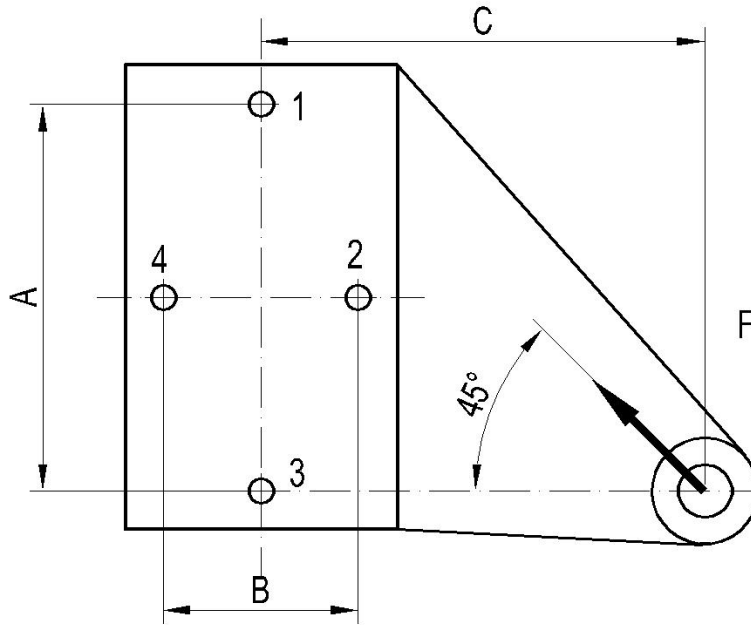
- $F_{t1} = 9000 \text{ N}$; $F_{r1} = 3390 \text{ N}$; $F_{a1} = 2410 \text{ N}$; $F_{t2} = 6000 \text{ N}$; $F_{r2} = 2325 \text{ N}$; $F_{a2} = 2185 \text{ N}$;
  - $L_1 = 150 \text{ mm}$; $L_2 = 150 \text{ mm}$; $L_3 = 100 \text{ mm}$; $d_1 = 120 \text{ mm}$; $d_2 = 180 \text{ mm}$.
  - Ứng suất cho phép của vật liệu chế tạo trục $[\sigma] = 50 \text{ MPa}$.
- a) Tính phản lực tại các gối tựa (R_{Ax} , R_{Ay} , R_{Bx} , R_{By})
 b) Vẽ các biểu đồ mô men (M_x , M_y , T)
 c) Tính đường kính trục d (mm) tại tiết diện nguy hiểm.

Bài 4 (2 đ) :

Một giá đỡ chịu tác dụng tải trọng $F = 4000 \text{ N}$ được giữ chặt bằng nhóm 4 bulông như hình sau. Sử dụng mỗi ghép bulông có khe hở. Vật liệu bulông là thép Ct3 có giới hạn bền kéo cho phép $[\sigma_k] = 100 \text{ MPa}$. Hệ số ma sát giữa các tấm ghép $f = 0.25$; hệ số an toàn $k = 1.7$; Các kích thước $A = 400 \text{ mm}$; $B = 300 \text{ mm}$; $C = 800 \text{ mm}$.

Hãy xác định:

- a/ Lực xiết V (N) trên bu lông chịu lực lớn nhất để tránh trượt
 b/ Đường kính chân ren d_1 (mm) và chọn bulông tiêu chuẩn để đủ bền.

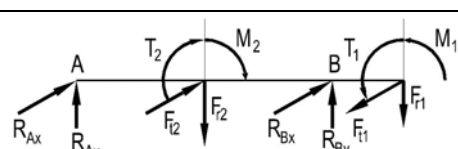
Bảng tiêu chuẩn bu lông

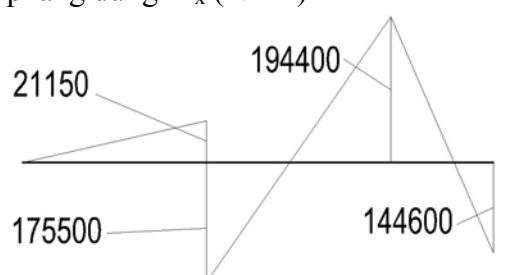
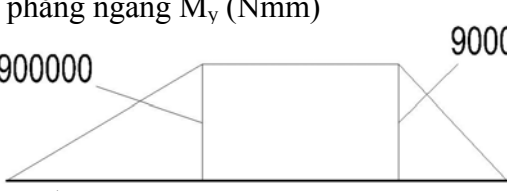
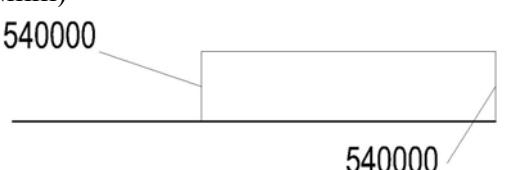
Bu lông	M8	M10	M12	M16	M20	M24	M30
D_1 (mm)	6.47	8.376	10.106	13.835	17.294	20.752	26.211

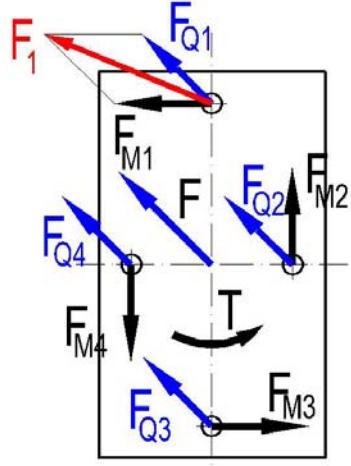
Giáo Viên ra đề
 TS Phan Tấn Tùng

Chủ nhiệm bộ môn
 PGS.TS Phạm Huy Hoàng

Đáp án đề thi môn Cơ học máy. Thi ngày 3/1/2012

Câu	Nội dung	Điểm
1a	Đường kính bánh đai bị dẫn $d_2 = u.(1-\xi)d_1 = 2.8 \times (1-0) \times 225 = 630mm.$	0.25
	Góc ôm trên bánh dẫn $\alpha_1 = 180^\circ - 57 \frac{d_2 - d_1}{a} = 180^\circ - 57 \frac{630 - 225}{1800} = 167.18^\circ$	0.25
1b	Chiều dài dây đai $L = 2a + \frac{\pi}{2}(d_2 + d_1) + \frac{(d_2 - d_1)^2}{4a} = 2 \times 1800 + \frac{\pi}{2}(630 + 225) + \frac{(630 - 225)^2}{4 \times 1800} = 4966mm$	0.5
1c	Vận tốc dài của dây đai $v_1 = \frac{\pi.d_1.n_1}{6.10^4} = \frac{\pi \times 225 \times 960}{6.10^4} = 11.31m/s$	0.5
1d	Đôi đơn vị $\alpha_1 = 167.18^\circ = 2.918rad$	0.25
	Lực vòng cực đại $F_{tMAX} = \frac{2F_0(e^{f\alpha_1} - 1)}{e^{f\alpha_1} + 1} = \frac{2 \times 550(e^{0.25 \times 2.918} - 1)}{e^{0.25 \times 2.918} + 1} = 384.33N$	0.5
	Công suất mà bộ truyền đai có thể truyền $P_{1MAX} = \frac{F_{tMAX} \times v_1}{1000} = \frac{384.33 \times 11.31}{1000} \approx 4.35kW$	0.25
2a	Số răng đĩa xích dẫn $Z_1 = 29 - 2u = 29 - 2 \times 2.5 = 24$ răng	0.25
	Số răng đĩa xích bị dẫn $Z_2 = u.Z_1 = 2.5 \times 24 = 60$ răng	0.25
	Số mắt xích X $X = \frac{2a}{p_c} + \frac{Z_2 + Z_1}{2} + \left(\frac{Z_2 - Z_1}{2\pi}\right)^2 \frac{p_c}{a}$ $X \approx 2 \times 40 + \frac{60 + 24}{2} + \left(\frac{60 - 24}{2\pi}\right)^2 \frac{1}{40} = 122.82$ mắt.	0.5
	Chọn X=124 mắt	0.25
2b	Hệ số hiệu chỉnh K $K = K_r K_a K_o K_b K_{dc} K_{lv}$ $K_r = 1$: tải trọng tĩnh $K_a = 1$: $a \approx 40 p_c$ $K_o = 1$: đặt nằm ngang $K_b = 0.8$: bôi trơn liên tục $K_{dc} = 1$: khoảng cách trục điều chỉnh được $K_{lv} = 1.12$: làm việc 2 ca/ngày $K = 1 \times 1 \times 1 \times 0.8 \times 1 \times 1.12 = 0.896$	0.5
2c	Công suất tính toán $P_t = \frac{K.K_z.K_n}{K_x} P_1$ chọn $n_{01} = 200$ vg / ph $K_z = \frac{25}{Z_1} = \frac{25}{24}$ $K_n = \frac{n_{01}}{n_1} = \frac{200}{180}$ $K_x = 1.7$: xích 2 dây $\Rightarrow P_t = \frac{0.896 \times \frac{25}{24} \times \frac{200}{180}}{1.7} \times 5.38 = 3.282 kW$	0.5
2d	Tra bảng 5.4 với $n_{01} = 200$ vg / ph chọn $[P] = 4.8 kW > P_t$ Từ đó ta chọn bước xích tiêu chuẩn $p_c = 19.05 mm$	0.25
3a	Thay trục bằng dầm sức bền 	0.25

	<p>Mômen xoắn phát sinh $T_1 = T_2 = F_{t1} \frac{d_1}{2} = F_{t2} \frac{d_2}{2} = 9000 \times \frac{120}{2} = 540000 \text{ Nmm}$</p> <p>Mômen uốn phát sinh $M_1 = F_{a1} \frac{d_1}{2} = 2410 \times \frac{120}{2} = 144600 \text{ Nmm}$ $M_2 = F_{a2} \frac{d_2}{2} = 2185 \times \frac{180}{2} = 196650 \text{ Nmm}$</p> <p>Phương trình cân bằng mômen tại điểm A trong mặt phẳng đứng</p> $\sum \overset{\leftarrow}{M}_x^A = -150F_{r2} - M_2 + 300R_{By} - 400F_{r1} + M_1 = 0$ <p>Phản lực tại gối B theo phương đứng</p> $R_{By} = \frac{150F_{r2} + M_2 + 400F_{r1} - M_1}{300} = \frac{150 \times 2325 + 196650 + 400 \times 3390 - 144600}{300} = 5856 \text{ N}$ <p>Phương trình cân bằng lực theo phương y</p> $\downarrow \sum F_y = -R_{Ay} + F_{r2} + F_{r1} - R_{By} = 0$ $R_{Ay} = F_{r2} + F_{r1} - R_{By} = 2325 + 3390 - 5856 = -141 \text{ N}$ <p>Phương trình cân bằng mômen tại điểm A trong mặt phẳng ngang</p> $\sum \overset{\leftarrow}{M}_y^A = 150F_{t2} - 400F_{t1} + 300R_{Bx} = 0$ $R_{Bx} = \frac{-150F_{t2} + 400F_{t1}}{300} = \frac{-150 \times 6000 + 400 \times 9000}{300} = 9000 \text{ N}$ <p>Phương trình cân bằng lực theo phương x</p> $\downarrow \sum F_x = -R_{Ax} - F_{t2} - F_{t1} + R_{Bx} = 0$ $R_{Ax} = -F_{t2} - F_{t1} + R_{Bx} = -6000 - 9000 + 9000 = -6000 \text{ N}$	<p>0.25</p> <p>0.25</p> <p>0.25</p> <p>0.25</p>
3b	<p>Biểu đồ mômen trong mặt phẳng đứng M_x (Nmm)</p> <p>Biểu đồ mômen trong mặt phẳng ngang M_y (Nmm)</p> <p>Biểu đồ mômen xoắn T (Nmm)</p> 	<p>0.5</p> <p>0.5</p> <p>0.25</p>
3c	<p>Mômen tương đương tại tiết diện nguy hiểm (vị trí lắp ở lăn B) $M_{td} = \sqrt{M_x^2 + M_y^2 + 0.75T^2}$.</p> $M_{td} = \sqrt{194400^2 + 900000^2 + 0.75 \times 540000^2} = 1032711 \text{ N}$ <p>Đường kính trục tại tiết diện nguy hiểm</p> $d \geq \sqrt[3]{\frac{M_{td}}{0.1 \times [\sigma]}} = \sqrt[3]{\frac{1032711}{0.1 \times 50}} = 59.11 \text{ mm}$ <p>Chọn $d = 60 \text{ mm}$</p>	<p>0.25</p> <p>0.25</p>

4a	 <p>Chia lực F thành 2 lực theo phương đứng và ngang. Mômen phát sinh do dời lực F về trọng tâm bề mặt ghép</p> $T = F \cdot \cos 45^\circ \left(C - \frac{A}{2} \right) = 4000 \times \cos 45^\circ \left(800 - \frac{400}{2} \right) = 1697056 \text{ Nmm}$ <p>Khoảng cách từ trọng tâm mỗi ghép đến tâm bu lông</p> $r_1 = r_3 = \frac{A}{2} = \frac{400}{2} = 200 \text{ mm} \quad r_2 = r_4 = \frac{B}{2} = \frac{300}{2} = 150 \text{ mm}$ <p>Lực tác động lên từng bu lông do lực F $F_{Q1} = F_{Q2} = F_{Q3} = F_{Q4} = \frac{F}{4} = \frac{4000}{4} = 1000 \text{ N}$</p> <p>Lực tác động do mômen T lớn nhất là ở bu lông 1 và 3</p> $F_{M1} = F_{M3} = \frac{Tr_1}{\sum r_i^2} = \frac{1697056 \times 200}{2(200^2 + 150^2)} = 2715 \text{ N}$ <p>Vậy bu lông 1 chịu lực lớn nhất (vì $F_{M2} < F_{M1}$). Lực tác động lên bu lông 1 là:</p> $F_1 = \sqrt{F_{Q1}^2 + F_{M1}^2 + 2F_{Q1}F_{M1} \cos 45^\circ} = \sqrt{1000^2 + 2715^2 + 2 \times 1000 \times 2715 \times \cos 45^\circ} = 3494 \text{ N}$ <p>Lực xiết V khi lắp có khe hở để tránh trượt $V = \frac{kF_1}{if} = \frac{1.7 \times 3494}{1 \times 0.25} = 23759 \text{ N}$</p>	0.25
4b	<p>Đường kính chân ren $d_1 \geq \sqrt{\frac{4 \times 1.3 \times V}{\pi [\sigma]}} = \sqrt{\frac{4 \times 1.3 \times 23759}{\pi \times 100}} = 19.83 \text{ mm}$</p> <p>Chọn bu lông tiêu chuẩn M24 có $d_1 = 20.752 \text{ mm}$</p>	0.25
Hết đáp án		